

РИНКИ БАЗОВИХ ГАЛУЗЕЙ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Могильна Н. О., Ткаченко Г. В.

Розвиток внутрішнього ринку як системи відносин у сфері товарного обміну з купівлі продажу товарів і послуг в межах державних кордонів є фактором економічного зростання. Ключовим елементом розвитку стає державна система регулювання базових ринків: паливно-енергетичного, металургійного, машинобудівного, агропродовольчого, на яких країна має спеціалізацію і визначені конкурентні переваги, а їх підтримка є нагальною потребою життєздатності національної економіки.

Паливно-енергетичний комплекс та ринки енергоресурсів характеризуються дерегуляцією ринків електроенергії і газу, яка спрямована на зниження цін на енергоресурси та залучення інвестицій в енергетичний сектор. Енергетичний комплекс України: 5 атомних станцій, 14 теплоелектростанцій, 11 гідроелектростанцій і 30 енергорозподільчих компаній. На порядку денному питання повної приватизації енергорозподільчих компаній, вкладання активів через фондовий ринок.

Металургія та машинобудування характеризуються такими рисами:

- експортоорієнтована галузь;
- технологічна відсталість та дефіцит обігових коштів;
- вразливість від коливань кон'юктури світових ринків;
- невідповідність ціни і якості;
- неконкурентоспроможність вітчизняного машинобудування.

Завдяки зростанню внутрішнього платоспроможного попиту на промислову продукцію та місцевим інвестиціям Україна входить у першу сімку світового рейтингу країн-основних виробників металопродукції, що укладається міжнародним інститутом чавуну і сталі (ISI), при цьому у список 80 найбільших виробників сталі у світі увійшли 5 українських підприємств: «Криворіжсталь» (25 місце у світовому рейтингу) та інші.

Агропродовольчий ринок України має такі особливості:

- неконтрольований процес ціноутворення внаслідок швидкої лібералізації торгівлі і цін;
- відсутність чіткої програми реформування сектору, затягування структурних перетворень у торговій інфраструктурі (переважно розвинута інфраструктура експорту сільськогосподарської продукції, відсутня ринкова інфраструктура, що забезпечила б вихід на ринок особистих селянських господарств, в яких виробляється понад 60% валової продукції сільського господарства).

Стратегічними напрямками аграрної політики, що сприятимуть стабілізації та розвитку агропродовольчого ринку мають стати:

- формування умов для усталення великотоварних корпоративних та інтегрованих форм сільськогосподарського виробництва і агробізнесу: збутових кооперативів, кредитних спілок, наслідком чого стане підвищення доходів сільських домогосподарств, збільшення робочих місць, виготовлення високоякісної продукції;
- законодавче забезпечення інституту сільськогосподарського ринку земель: акти купівлі-продажу землі повинні бути прозорі;
- обмеження адміністративного втручання у формування закупівельних цін та вдосконалення маркетингової стратегії сільгосп підприємств (створення маркетингових кооперативів для вигідного вибору каналів збуту продукції).

Необхідною умовою є поліпшення функціонування біржового товарного ринку. Так, хоча більшість зерна для державних контрактів було закуплено через біржі, цей механізм було дискредитовано через низьку дисципліну виконання контрактів, що значно посилило кризу на ринку зерна.

Заходи державного регулювання ринку повинні зосередитись на тому, щоб система публічних торгів змогла витіснити схему скуповування продукції трейдерами.